

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Επί του Σχεδίου Νόμου

του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης

«Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων)- Ορισμός αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 (Κανονισμός για τη διαλειτουργική Ευρώπη)-Ηλεκτρονική εφαρμογή “my street” και λοιπές ρυθμίσεις προώθησης του ψηφιακού μετασχηματισμού»

Μάρτιος 2025

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 24 Φεβρουαρίου 2025 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από την Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τίτλο: «*Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων)- Ορισμός αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 (Κανονισμός για τη λειτουργική Ευρώπη)-Ηλεκτρονική εφαρμογή “my street” και λοιπές ρυθμίσεις προώθησης του ψηφιακού μετασχηματισμού*».

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Μιχάλη Αλέπη, Φώτη Κολεβέντη, Ηλία Δόλγυρα, Άγγελο Δημαρά, Κώστα Μπέση** και **Ιωάννη Κορκόβελο**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Ηλίας Δόλγυρας**, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπή Εργασίας συμμετείχαν επίσης ως εμπειρογνώμονες οι κ.κ. **Απόστολος Μπόκας, Ιωάννης Τσιάμης** και **Αλέξανδρος Μελίδης**.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής ο κ. **Δημήτριος Μπίμπας**, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε δύο (2) συνεδριάσεις, και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 20 Μαρτίου 2025.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2026, διατύπωσε την υπ' αριθ. 342 Γνώμη της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ.....	4
ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	8
ΣΧΟΛΙΑ Ο.Κ.Ε. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ Ν/Σ.....	11
ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ.....	12
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Ο.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ.....	17

Γνώμη της Ο.Κ.Ε. επί του Σχ/Ν του Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης με θέμα

«Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων)- Ορισμός αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 (Κανονισμός για τη διαλειτουργική Ευρώπη)-Ηλεκτρονική εφαρμογή “my street” και λοιπές ρυθμίσεις προώθησης του ψηφιακού μετασχηματισμού»

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Με το νομοσχέδιο «Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων)- Ορισμός αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 (Κανονισμός για τη διαλειτουργική Ευρώπη)-Ηλεκτρονική εφαρμογή “my street” και λοιπές ρυθμίσεις προώθησης του ψηφιακού μετασχηματισμού», σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης επιχειρείται:

α) η δημιουργία ενός αποτελεσματικού πλαισίου διακυβέρνησης των δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημοσίου τομέα,

β) η διευκόλυνση της πρόσβασης και της κοινοχρησίας των δεδομένων,

γ) η ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην εθελοντική ανταλλαγή δεδομένων προς όφελος των επιχειρήσεων και των πολιτών, μέσω της λήψης μέτρων εσωτερικού δικαίου για την εφαρμογή στην εθνική έννομη τάξη του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2022 σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση δεδομένων και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων (L 152), εφεξής η Πράξη), καθώς και

ε) η βελτίωση του εθνικού πλαισίου και των μηχανισμών διακυβέρνησης των δεδομένων του δημοσίου τομέα”.

Το νομοσχέδιο, όπως έχει κατατεθεί στη Δημόσια Διαβούλευση¹, αποτελείται από 3 Μέρη και περιλαμβάνει 25 διακριτά άρθρα.

Το **Α’ Μέρος του νομοσχεδίου** αποτελείται από 6 κεφάλαια και 16 άρθρα (Α, Β, Γ, Δ, Ε, ΣΤ και άρθρα 1- 16) και περιλαμβάνει τη θέσπιση διατάξεων, ως μέτρα εσωτερικού δικαίου για την εφαρμογή στην εθνική έννομη τάξη του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2022 σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση δεδομένων και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων), που επιδιώκουν, μεταξύ άλλων,

- i) τη διασφάλιση ότι η χορήγηση ή η άρνηση πρόσβασης για περαιτέρω χρήση δεδομένων από τους αρμόδιους εθνικούς φορείς του δημοσίου τομέα, πληρούν τις απαιτήσεις της Πράξης,
- ii) τον ορισμό του αρμόδιου φορέα, στον οποίο παρέχεται η εξουσία να υποστηρίζει τους φορείς του δημοσίου τομέα που χορηγούν ή αρνούνται πρόσβαση για περαιτέρω χρήση των κατηγοριών δεδομένων,
- iii) τον ορισμό φορέα ως ενιαίου σημείου πληροφόρησης,
- iv) καθώς και άλλες αναγκαίες ρυθμίσεις, σύμφωνα με τις προβλέψεις της ευρωπαϊκής Πράξης.

Το Κεφάλαιο Α (άρθρα 1 και 2) περιγράφει το σκοπό και το αντικείμενο του νομοσχεδίου, όπως συνοπτικά περιγράφηκε παραπάνω.

Το Κεφάλαιο Β (άρθρα 3 έως 7) περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν την υποχρέωση των φορέων δημοσίου να παράγουν και να διαθέτουν δεδομένα με τρόπο που διασφαλίζεται η ανωνυμοποίηση και η ορθή χρήση (αποτύπωσή τους², ενώ παράλληλα ορίζεται το αρμόδιο υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως ενιαίο σημείο πληροφόρησης

¹ <https://www.opengov.gr/digitalandbrief/?p=3480>

² Όπως αναφέρεται, «...οι φορείς του δημοσίου οφείλουν να δημιουργούν και να καθιστούν τα δεδομένα διαθέσιμα σύμφωνα με την αρχή της «εκ σχεδιασμού και εξ ορισμού διάθεσης...»

Το Κεφάλαιο Γ (άρθρα 8 έως 10) περιλαμβάνει διατάξεις που προσδιορίζουν τις αρμόδιες αρχές για τις υπηρεσίες διαμεσολάβησης δεδομένων και τις οργανώσεις αλτρουισμού δεδομένων (αναφέρεται κατά άρθρο διακριτά ότι το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης αποτελεί την αρμόδια αρχή για τις υπηρεσίες διαμεσολάβησης δεδομένων, καθώς και την αρχή για την καταχώριση οργανώσεων αλτρουισμού δεδομένων³, ενώ συγκροτείται μητρώο αναγνωρισμένων οργανώσεων αλτρουισμού δεδομένων (άρθρο 10), στο οποίο εγγράφονται οι εν λόγω οργανώσεις.

Το Κεφάλαιο Δ (άρθρα 11 και 12), περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν την έννομη προστασία των ενδιαφερόμενων- θιγόμενων μερών από τη χρήση των δεδομένων, προσδιορίζει τις σχετικές ποινές και το ύψος των προστίμων για τα ενδεχόμενα κακής χρήσης, ενώ περιγράφει και τη διαδικασία για την άσκηση δικαστικής προσφυγής.

Το Κεφάλαιο Ε (άρθρα 13-15), περιλαμβάνει διατάξεις για τη στρατηγική δεδομένων και περιγράφει τον τρόπο ορισμού Υπεύθυνου για τη Χρήση Δεδομένων σε κάθε δημόσια δομή, ορίζει το πλαίσιο για την Εθνική Στρατηγική για τα δεδομένα του δημοσίου τομέα (με αρμόδια αρχή το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης) και περιγράφει τη διοικητική δομή και τις αρμοδιότητες της συσταθείσας υπό το Υπουργείο Συντονιστικής Επιτροπής για τα δεδομένα του δημοσίου τομέα.

Το Κεφάλαιο ΣΤ (άρθρο 16), περιλαμβάνει σε ένα μόνο άρθρο τις εξουσιοδοτικές διατάξεις που αφορούν το σύνολο των ρυθμίσεων του Α' μέρους και ουσιαδώς ορίζει την ανάγκη έκδοσης υπουργικών αποφάσεων από τον αρμόδιο Υπουργό για την εξειδίκευση ορισμένων διατάξεων προς εφαρμογή.

³ Με τον όρο οργανισμοί δεδομένων αλτρουισμού εννοούμε τους φορείς που συλλέγουν, διαχειρίζονται και κοινοποιούν δεδομένα για το κοινό καλό, με τη συγκατάθεση των ατόμων ή των οργανισμών που τα παρέχουν. Αυτοί οι οργανισμοί λειτουργούν με σκοπό την υποστήριξη της έρευνας, της καινοτομίας και της χάραξης πολιτικής σε τομείς όπως η υγεία, η επιστήμη, η κλιματική αλλαγή και η κοινωνική ανάπτυξη.

Βλέπετε Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-altruism-organisations>

Το μητρώο αναγνωρισμένων οργανώσεων αλτρουισμού δεδομένων της ΕΕ δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της πράξης για τη διακυβέρνηση δεδομένων (DGA), βασικού πυλώνα της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δεδομένα. Η DGA δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για τα άτομα και τις εταιρείες ότι, όταν μοιράζονται οικειοθελώς τα δεδομένα τους προς όφελος της κοινωνίας, θα τα διαχειρίζονται έμπιστοι οργανισμοί με βάση τις αξίες και τις αρχές της ΕΕ.

Το **Β' Μέρος του νομοσχεδίου** , αποτελείται από 4 διακριτά Κεφάλαια και 8 άρθρα (Α, Β, Γ και Δ και άρθρα 17-24). Στο δεύτερο μέρος επιδιώκεται η ρύθμιση οργανωτικών ζητημάτων και η βελτιστοποίηση των ψηφιακών υπηρεσιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών, μεταξύ άλλων, μέσω της δημιουργίας μιας νέας ηλεκτρονικής εφαρμογής εντοπισμού και καταγγελίας εκ μέρους των πολιτών για την κατάληψη κοινοχρήστων χώρων από τραπεζοκαθίσματα καταστημάτων («my street»), καθώς και η ενίσχυση της αγοράς μέσω επενδύσεων στον τομέα της τεχνολογίας.

Πιο συγκεκριμένα, στο Κεφάλαιο Α του μέρους Β' (άρθρα 17 και 18), προσδιορίζονται ο σκοπός και το αντικείμενο του παρόντος μέρους. Συνοπτικά αναφέρεται ότι σκοπός είναι η ρύθμιση οργανωτικών ζητημάτων και η βελτιστοποίηση των ψηφιακών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των πολιτών.

Στο Κεφάλαιο Β του μέρους Β' (άρθρα 19 και 20), αναπτύσσονται οι διατάξεις που αναφέρονται στον ορισμό της αρμόδιας αρχής και ενιαίου σημείου επαφής κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και στην ηλεκτρονική εφαρμογή «my street» για έλεγχο της αυθαίρετης χρήσης κοινόχρηστων χώρων.

Στο Κεφάλαιο Γ του μέρους Β' (άρθρα 21 έως 23), τροποποιούνται διατάξεις σχετικά με τη λειτουργία και το ρόλο του Εκτελεστικού Δικτύου Ψηφιακού Μετασχηματισμού, το οποίο αναθεωρείται και εντάσσεται στη συνολική στρατηγική, ρυθμίζονται θέματα της εταιρείας «Συμμετοχές 5G Α.Ε.» και τροποποιείται ο τρόπος αυτεπάγγελτης αναζήτησης και κατάργησης της έκδοσης δικαιολογητικών.

Στο Κεφάλαιο Δ του μέρους Β' (άρθρο 24) περιλαμβάνει σε ένα μόνο άρθρο τις εξουσιοδοτικές διατάξεις που αφορούν το σύνολο των ρυθμίσεων του Β' μέρους

Τέλος, το **Μέρος Γ'** (άρθρο 25) περιλαμβάνει το χρόνο έναρξης ισχύος του νομοθετήματος.

Οι κύριες μεταρρυθμίσεις που προτείνει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο συνοψίζονται στα εξής:

- εκσυγχρονισμός του πλαισίου διάθεσης δεδομένων από δημόσιους φορείς στη βάση του ευρωπαϊκού κανονισμού
- διαμόρφωση στρατηγικής του οργανωτικού πλαισίου για τη συλλογή, αξιοποίηση, διάθεση δημοσίων δεδομένων υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης
- διασφάλιση της προστασίας δεδομένων
- καθιέρωση της εφαρμογή my street
- βελτίωση διατάξεων που αφορούν στην εξυπηρέτηση των πολιτών και την αυτεπάγγελτη έκδοση πιστοποιητικών

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/868, γνωστός και ως Πράξη για τη Διακυβέρνηση Δεδομένων, θεσπίστηκε στις 30 Μαΐου 2022 με στόχο τη δημιουργία ενός πλαισίου για την ανταλλαγή και τη διαχείριση δεδομένων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός του είναι η ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην εθελοντική ανταλλαγή δεδομένων, η διευκόλυνση της πρόσβασης σε δεδομένα του δημόσιου τομέα και η προώθηση της καινοτομίας μέσω της αξιοποίησης δεδομένων.

Άλλωστε, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) εξέδωσε κατά το παρελθόν γνωμοδότηση⁴ σχετικά με την πρόταση του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868, στην οποία υποστηρίζει την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημιουργία ενός ενιαίου πλαισίου διακυβέρνησης δεδομένων, επισημαίνοντας τη σημασία της ενίσχυσης της εμπιστοσύνης στην ανταλλαγή δεδομένων και της προώθησης της καινοτομίας στην ψηφιακή οικονομία, με έμφαση στη βιώσιμη ανάπτυξη και την πράσινη οικονομία. Παράλληλα, έθετε το ζήτημα της παροχής των αναγκαίων εγγυήσεων σεβασμού και διαμόρφωση μηχανισμών προστασίας της ηθικής και της ασφάλειας χρήσης των δεδομένων.

⁴ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/data-act>

Πράγματι, το νομοσχέδιο για το οποίο γνωμοδοτεί η Ο.Κ.Ε. περιλαμβάνει μέτρα για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού πλαισίου διακυβέρνησης δεδομένων, διευκολύνοντας την πρόσβαση και την κοινοχρησία δεδομένων του δημόσιου τομέα. Επιπλέον, προβλέπει τον ορισμό αρμόδιων αρχών για την εποπτεία υπηρεσιών διαμεσολάβησης δεδομένων και οργανώσεων αλτρουισμού δεδομένων, καθώς και τη θέσπιση προστίμων και δικαιωμάτων δικαστικής προσφυγής για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό.

Το σχέδιο νόμου στοχεύει επίσης στη βελτίωση του εθνικού πλαισίου και των μηχανισμών διακυβέρνησης δεδομένων του δημόσιου τομέα, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη στην ανταλλαγή δεδομένων προς όφελος των επιχειρήσεων και των πολιτών. Η δημόσια διαβούλευση παρέχει την ευκαιρία σε ενδιαφερόμενους φορείς και πολίτες να υποβάλουν σχόλια και προτάσεις, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και αποτελεσματικού νομοθετικού πλαισίου για τη διακυβέρνηση δεδομένων στην Ελλάδα.

Η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη για σαφείς κανόνες σχετικά με την πρόσβαση και την επαναχρησιμοποίηση δεδομένων του δημόσιου τομέα, καθώς και τη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικότητας. Είναι πολύ σημαντικό η χώρα να αναπτύξει εκείνες τις καλές πρακτικές που θα συνδυάζουν την αξιοπιστία, την ικανότητα εξαγωγής αλλά και τη διασφάλιση των δεδομένων προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Επιπλέον, υπογραμμίζει τη σημασία της δημιουργίας μηχανισμών διαμεσολάβησης δεδομένων που θα λειτουργούν με διαφάνεια και αξιοπιστία, προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών.

Η εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 αναμένεται να προωθήσει την καινοτομία, να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα και να βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες, αξιοποιώντας πλήρως τις δυνατότητες που προσφέρει η σύγχρονη ψηφιακή οικονομία.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αξιολογεί θετικά τις πρόνοιες του νομοσχεδίου και την τυποποίηση μιας διαδικασίας αξιοποίησης δεδομένων, επισημαίνει ωστόσο ότι πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες ώστε:

- να αναπτυχθεί περαιτέρω η οικονομία των ανοιχτών δεδομένων, γεγονός που θα βοηθήσει στη θεσμική αναβάθμιση, στην ποιότητα της δημοκρατίας και την δημόσια και κοινωνική λογοδοσία, τηρουμένων του είδους και της τυπολογίας των δεδομένων
- η επιστημονική κοινότητα θα πρέπει να έχει πρωτεύοντα ρόλο στην αξιολόγηση και διάχυση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την αξιοποίηση των δεδομένων
- η πρόσβαση στα δεδομένα δημοσίου ενδιαφέροντος θα πρέπει να διευκολύνεται και να πραγματοποιείται χωρίς διάκριση για ερευνητικούς σκοπούς, και τούτο θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο τα πρωτογενή, όσο και τα μεταδεδομένα⁵.

Η Ο.Κ.Ε. αξιολογεί επίσης ότι η συγκέντρωση αρμοδιοτήτων δεν θα εξυπηρετήσει το σκοπό του νομοσχεδίου και προτείνει τη συγκρότηση των αντίστοιχων επιτροπών και οργάνων συντονισμού και ελέγχου με ανεξάρτητα μέλη από την επιστημονική κοινότητα, τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών, με δικαίωμα ψήφου.

Σε ειδικότερα θέματα, αναφορικά με πτυχές του νομοσχεδίου που αφορούν το Υπ. Δικαιοσύνης και το όλο ζήτημα της διαδικασίας απονομής δικαιοσύνης, στο οποίο σύστημα περιλαμβάνονται και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, όπως δικαστικές αποφάσεις και ιδίως ποινικές (είτε αθωωτικές είτε καταδικαστικές), η μετάβαση στον επιδιωκόμενο «ψηφιακό μετασχηματισμό» θα πρέπει να παρέχει περισσότερες ασφαλιστικές δικλείδες και εγγυήσεις.

Προφανώς, δεν μπορεί να αρκεί μόνο η συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου, αλλά θα πρέπει, από τη στιγμή που η υπόθεση δικάσθηκε αντιμωλία των διαδίκων, δηλαδή ήταν παρόντες όλοι οι παράγοντες της δίκης (π.χ. σε ποινική δίκη: ο μηνυτής, ο κατηγορούμενος, οι μάρτυρες κατηγορίας και υπεράσπισης, οι δικηγόροι, οι πραγματογνώμονες, ύψος ποινών, ποινικό μητρώο, κλπ), αλλά θα

⁵ Τα μεταδεδομένα είναι δομημένη πληροφορία που περιγράφει, εξηγεί, εντοπίζει ή κάνει ευκολότερη την ανάκτηση και διαχείριση πληροφορίας. Με άλλα λόγια είναι δεδομένα που περιγράφουν άλλα δεδομένα.

http://ipl.cs.aueb.gr/info_ret/preprocessing/metadata_1_7.htm

πρέπει να απαιτείται η σύμφωνη γνώμη – συγκατάθεση όλων. Επειδή, δε αυτό, στην πράξη θα είναι αδύνατον, τότε η σχετική προοπτική - πρακτική παρουσιάζει πλείστα όσα, μάλλον ανυπέρβλητα, προβλήματα, τόσο πρακτικά όσο και νομικά. Είναι αυτονόητο, ότι, οι ίδιες (πρακτικές και νομικές) δυσκολίες, αφορούν, λιγότερο ή περισσότερο, και την υπόλοιπη δικαιοσύνη (αστική, διοικητική).

Σε επόμενο νομοσχέδιο εκτιμάται ότι θα πρέπει να ληφθούν αντίστοιχες ειδικότερες πρόνοιες ειδικά για τη διαχείριση δεδομένων σε επίπεδο δικαιοσύνης, ασφάλισης, υγείας και μεταφορών.

ΣΧΟΛΙΑ Ο.Κ.Ε. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ Ν/Σ

Με την εισαγωγή του συγκεκριμένου νομοσχεδίου επιχειρείται το πέρασμα στη νέα εποχή της οικονομίας των δεδομένων- συναρτώμενο με την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης παγκοσμίως- , μιας οικονομίας που συνολικά η ΕΕ όσο και η χώρα μας, έχουν καθυστερήσει σημαντικά να αξιοποιήσουν.

Η οικονομία των δεδομένων, ένας από τους πλέον αναπτυσσόμενους κλάδους των υπηρεσιών παγκοσμίως χάρη στην τεχνολογική εξέλιξη, μπορεί, εφόσον αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες που προσφέρει να αλλάξουν ριζικά τις πρακτικές του επιχειρείν, να ενισχύσουν την καινοτομία και να βελτιώσουν σε εξαιρετικό βαθμό τις σχέσεις ανταγωνισμού προς όφελος της οικονομίας και της καινοτομίας, δίνοντας τη δυνατότητα ιδίως στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να ανταγωνιστούν τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Είναι αναγκαίο, ιδίως σε χώρες όπως η Ελλάδα, η οικονομία των δεδομένων να αναπτυχθεί όσο το δυνατόν πιο γρήγορα, ενώ ταυτόχρονα απαιτείται η εφαρμογή ενός προγράμματος εξοικείωσης των παραγωγικών φορέων με την ανάλυση και αξιοποίηση δεδομένων που συλλέγονται είτε από τους δημοσίους φορείς του κράτους, είτε από ευρωπαϊκούς φορείς είτε από ιδιωτικούς φορείς στη βάση των νέων κανονισμών.

Υπό αυτή την έννοια, ο ορισμός των αρμόδιων φορέων συντονισμού και ελέγχου της όλης διαδικασίας είναι το αναγκαίο πρώτο βήμα, απαιτείται όμως άμεσα η κατάρτιση της συνολικής στρατηγικής και η υλοποίηση των επόμενων σταδίων εφαρμογής.

ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Άρθρο 3

Είναι σαφές ότι όλα τα δημόσια δεδομένα που διατίθενται σε ενδιαφερόμενους φορείς δεν μπορεί παρά να είναι ανωνυμοποιημένα. Παρόλα αυτά δεν καθορίζονται τα συγκεκριμένα μέτρα εφαρμογής της αρχής αυτής, όπως δεν καθορίζονται συγκεκριμένα μέτρα και στο άρθρο 63 του ν. 4727/2020 όπου παραπέμπει η συγκεκριμένη διάταξη.

Πέρα από τη γενική επισήμανση, προτείνεται επίσης:

- Να προβλεφθεί ρητά η καθιέρωση υποχρεωτικής διαδικασίας αξιολόγησης του κινδύνου επαναταυτοποίησης (re-identification risk assessment)
- Να προβλεφθεί η δημιουργία τεχνικών οδηγιών υλοποίησης της ανωνυμοποίησης σε συνεργασία με την Αρχή Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Άρθρο 5

Η παρ. 2 επιτρέπει την ανάθεση αρμοδιοτήτων στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης χωρίς να προβλέπει σαφή κριτήρια για αυτή την ανάθεση. Θα πρέπει να καταστεί σαφές ποια δεδομένα μπορούν και ποια δεδομένα δεν μπορούν να δημοσιοποιηθούν και για ποιους λόγους. Ο ορισμός του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως αρμοδίου φορέα συνδρομής των λοιπών φορέων για την διάθεση ή άρνηση διάθεσης δεδομένων, είναι αναγκαίος, αλλά οφείλει άμεσα να παρουσιαστεί η «Χάρτα» δεδομένων που θα είναι προσβάσιμη από το κοινό και ενδεχομένως και ειδικές κατηγορίες δεδομένων περιορισμένης πρόσβασης.

Προτείνεται η τροποποίηση της παρ. 2 ως εξής: «Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του οικείου φορέα του δημοσίου τομέα, μπορεί να ανατίθεται η αρμοδιότητα χορήγησης ή άρνησης πρόσβασης για περαιτέρω χρήση δεδομένων στον αρμόδιο φορέα της παρ. 1, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του, εφόσον συντρέχουν τεκμηριωμένα λόγοι αδυναμίας του φορέα να διαχειριστεί αποτελεσματικά τέτοια αιτήματα ή απαιτείται εξειδικευμένη τεχνική υποστήριξη. Η απόφαση ανάθεσης αναρτάται υποχρεωτικά στον ιστότοπο του φορέα και στο ενιαίο σημείο πληροφόρησης του άρθρου 6.»

Άρθρο 6

Το άρθρο δεν καθορίζει με σαφήνεια τις προδιαγραφές του ενιαίου σημείου πληροφόρησης. Θα πρέπει να προβλεφθεί ενδεχομένως κάποια ρύθμιση ώστε να υπάρξει κάποια διαδικτυακή πύλη με συγκεκριμένες προδιαγραφές πρόσβασης και συγκεντρωμένα όλα τα δεδομένα σε ομάδες, ή ειδικές κατηγορίες.

Προτείνεται η προσθήκη νέας παραγράφου: «3. Το ενιαίο σημείο πληροφόρησης υλοποιείται με τη μορφή διαδικτυακής πύλης που περιλαμβάνει τουλάχιστον: α) κατάλογο των διαθέσιμων συνόλων δεδομένων ανά φορέα, β) διαδικασίες και όρους πρόσβασης, γ) μηχανισμό υποβολής αιτημάτων, δ) υπόδειγμα συμφωνητικού για την περαιτέρω χρήση, ε) κατάλογο των αποφάσεων χορήγησης ή άρνησης πρόσβασης και στ) πληροφορίες σχετικά με τις προσφυγές κατά των αποφάσεων. Η διαδικτυακή πύλη πρέπει να είναι πλήρως προσβάσιμη σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα προσβασιμότητας.»

Άρθρα 9,10,11,12

Οι «αγορές δεδομένων» είναι πολύ σημαντικές για το σύνολο της οικονομίας και πρέπει να καθοριστούν άμεσα. Ο διαχειριστής και ο έλεγχος τους που προβλέπεται στα εν λόγω άρθρα είναι αναγκαίος αλλά επείγει ο καθορισμός αυτής της αγοράς, όπως επίσης και η διαμόρφωση και διάθεση των σχετικών δεδομένων.

Το ύψος προστίμου που προβλέπεται αφήνει μεγάλα περιθώρια διακριτικής αντιμετώπισης αλλά και ελλοχεύει κινδύνους ιδίως για νεοφυείς και μικρού μεγέθους επιχειρήσεις μη επαρκούς νομικής υποστήριξης. Ενδεχομένως να μπορούσε να λειτουργήσει καλύτερα μια διαφοροποίηση ανάλογα με το μέγεθος της παράβασης, το προσδοκώμενο όφελος και ενδεχομένως μιας διαδικασίας συμμόρφωσης που θα ακυρώνει το πρόστιμο στην περίπτωση που αποδεικνύεται ότι η παράβαση δεν επέφερε και δεν μπορεί να επιφέρει οικονομικό κέρδος.

Βάσει των εκπεφρασμένων ανησυχιών των εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων για τα πρόστιμα, προτείνεται:

- Η καθιέρωση κλιμακωτών προστίμων βάσει του μεγέθους των οργανισμών (κύκλου εργασιών ή αριθμού εργαζομένων)
- Η εισαγωγή περιόδου χάριτος για συμμόρφωση πριν την επιβολή προστίμων για τις νεοφυείς επιχειρήσεις

Άρθρο 13

Είναι σαφές ότι κάθε υπόχρεος φορέας για τη δημιουργία δεδομένων πρέπει να έχει και την κατάλληλη υπηρεσία/στελέχωση/υποστήριξη για να μπορεί να ανταποκριθεί στο έργο της συγκέντρωσης και διάθεσης δεδομένων. Στην πράξη όμως, η αναπαραγωγή του συνόλου της δημόσιας γραφειοκρατίας στη δημιουργία και διάθεση δεδομένων, ενδέχεται να καταστήσει δυσλειτουργικό ή ελλιπές το σύστημα συγκεντρωτικής και ειδικής κατηγοριοποίησης αυτών των δεδομένων. Απαιτείται επομένως η διασύνδεση των διαφόρων μηχανογραφικών συστημάτων του δημοσίου ανά ομάδα δεδομένων ώστε οι κατηγορίες δεδομένων να δημιουργούνται (ή/και να διορθώνονται) σε πραγματικό χρόνο. Εάν αναπτυχθεί μια ανάλογη εφαρμογή διασύνδεσης, ο ορισμός υπευθύνου δημοσίων δεδομένων κάθε φορέα, μάλλον είναι περιττός.

Άρθρο 14

Η σύνταξη της Εθνικής Στρατηγικής για τα δεδομένα του δημοσίου τομέα είναι η πλέον κρίσιμη παράμετρος της όλης συζήτησης, από την οποία και θα εξαρτηθεί η αποτελεσματικότητα και όλων των άλλων ρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο υπό εξέταση Σ/Ν. μέχρι να υπάρξει η Εθνική αυτή Στρατηγική όλες οι προσεγγίσεις είναι θεωρητικές, όπως και ο σχετικός καθορισμός λοιπών αρμοδιοτήτων.

Η σύνταξη επίσης της Εθνικής Στρατηγικής δεν μπορεί να γίνει ερήμην των κοινωνικών εταίρων, επιστημονικών τους ινστιτούτων και φορέων και της κοινωνίας των πολιτών.

Άρθρο 15

Ομοίως η συντονιστική επιτροπή που προβλέπεται λόγω και των σημαντικών αρμοδιοτήτων που προσδιορίζονται πρέπει να συμπεριλαμβάνει εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, της ακαδημαϊκής κοινότητας και ενδεχομένως και εξειδικευμένους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών για συγκεκριμένα έστω ζητήματα. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό από τη φάση έναρξης ισχύος του νομοθετήματος, να έχουν αποσαφηνιστεί οι ρόλοι, να μην υπάρχουν επικαλύψεις και να αποφευχθεί η κακή πρακτική της εμπλοκής της εκτελεστικής εξουσίας σε κάθε διαδικασία ανάπτυξης και ελέγχου.

Στα άρθρα 14 και 15 για την Εθνική Στρατηγική και Διακυβέρνηση, η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Τη δημιουργία μόνιμης Συμβουλευτικής Επιτροπής Ανοιχτών Δεδομένων με συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών, της ακαδημαϊκής κοινότητας και της τεχνολογικής κοινότητας
- Την υιοθέτηση του μοντέλου "Open Government Partnership" με συνδημιουργία δεσμεύσεων και ανεξάρτητη αξιολόγηση
- Τη θέσπιση ετήσιου Δείκτη Ωριμότητας Ανοιχτών Δεδομένων για κάθε δημόσιο φορέα
- Τη δημιουργία κοινοτήτων πρακτικής (communities of practice) ανά τομέα πολιτικής

Άρθρο 20

Ο έλεγχος της τήρησης ή μη των όρων παραχώρησης δημοσίων χώρων για την ανάπτυξη τραπεζοκαθισμάτων ανήκει μέχρι σήμερα σε ελεγκτικές υπηρεσίες των Δήμων, οι οποίοι είναι αρμόδιοι και για την παραχώρηση ή μη αυτών των χώρων. Η ψηφιοποίηση αυτής της διαδικασίας δεν είναι σαφές εάν μπορεί να υποστηριχθεί από το σύνολο των Δήμων. Ακόμα όμως και αν μπορεί να υλοποιηθεί αυτό το έργο, η πρακτική του εφαρμογή ενδέχεται να προκαλέσει σωρεία προβλημάτων σε επαγγελματίες της εστίασης, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις τα τραπεζοκαθίσματα μετακινούνται εύκολα για λόγους καλύτερης εξυπηρέτησης, μπορεί να αφαιρούνται για τις ανάγκες άλλων δραστηριοτήτων, δημοσίων ή ιδιωτικών, ενώ ενδέχεται να υπάρξουν περιπτώσεις καταγγελιών για περιστασιακές παραβάσεις λειτουργικής διευθέτησης για την εξυπηρέτηση των πολιτών.

Η αντίστοιχη εφαρμογή my coast που τέθηκε σε εφαρμογή σε προηγούμενη χρονική περίοδο, ήταν πιο εύκολο να εφαρμοστεί, καθώς οι τυχόν υπερβάσεις σε επίπεδο παραλίας απαιτούν συνηθέστερα σταθερές ή δυσκίνητες τοποθετήσεις εξοπλισμού, κάτι που δεν συμβαίνει στις περιπτώσεις της ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων, που μπορεί να μετακινούνται προσωρινά και με πρωτοβουλία των εξυπηρετούμενων πελατών. Εκτιμάται ότι η συγκεκριμένη ρύθμιση θα αυξήσει τις περιπτώσεις αχρείαστων προστριβών μεταξύ επαγγελματιών και πολιτών χωρίς να έχει πρακτικό αποτέλεσμα. Οι περιπτώσεις άλλωστε αυθαίρετων υπερβάσεων ή παράνομης χρήσης δημοσίων χώρων αντιμετωπίζονται ή μπορούν να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά από τις αρμόδιες δημοτικές ελεγκτικές υπηρεσίες.

Εξάλλου, σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνταγματικές δικλείδες, οι οποίες ορίζουν το δικαίωμα στην ακρόαση πριν την επιβολή οποιασδήποτε ποινής.

Στη βάση των παραπάνω, και προκειμένου το μέτρο να έχει το χαρακτήρα συμμόρφωσης και συστάσεων, αλλά όχι αντιδικίας η Ο.Κ.Ε. προτείνει:

- Πιλοτική εφαρμογή σε περιορισμένο αριθμό δήμων και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, με χρήση ηλεκτρονικής σύστασης (σε SMS, email κλπ)
- Ενσωμάτωση μηχανισμού επαλήθευσης των καταγγελιών και αποφυγής κακόβουλων αναφορών

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Ο.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

Η Ο.Κ.Ε. υποστηρίζει ότι η αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού Διακυβέρνησης Δεδομένων απαιτεί συστηματική ανάπτυξη δεξιοτήτων σε όλο το οικοσύστημα δεδομένων, με ιδιαίτερη έμφαση σε κρίσιμους τομείς όπως η υγεία, η δικαιοσύνη και η ασφάλεια. Εκτός των άλλων, η αξιοποίηση δεδομένων πρέπει να απασχολήσει το δημόσιο τομέα για την εκπόνηση δημόσιων πολιτικών, όπως για παράδειγμα για την αντιμετώπιση του στεγαστικού ζητήματος (απόθεμα ακινήτων και γαιών), την καταγραφή των ατυχημάτων και των οχημάτων, τη στατιστική απεικόνιση του αριθμού των ενεργών επιχειρήσεων, τον πραγματικό αριθμό των ανέργων που αιτούνται ή είναι επιλέξιμοι συμμετοχής σε κάποιο πρόγραμμα και άλλα.

Στον τομέα της υγείας, η εξειδικευμένη εκπαίδευση των Υπευθύνων Χρήσης Δεδομένων θα επιτρέψει την αξιοποίηση ιατρικών δεδομένων για την έρευνα και τη χάραξη πολιτικής για τη δημόσια υγεία με ταυτόχρονη προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.

Στον τομέα της δικαιοσύνης, η κατάλληλη εκπαίδευση των δικαστών και των δικαστικών υπαλλήλων θα καλλιεργήσει κουλτούρα διαμοιρασμού και θα συμβάλει στη διασφάλιση της διάθεσης νομικών δεδομένων που μπορούν να βελτιώσουν τη διαφάνεια και την πρόσβαση σε δεδομένα αναφορικά με την λειτουργία και την απονομή της δικαιοσύνης ενώ στον τομέα της ασφάλειας, η εξισορρόπηση μεταξύ διαφάνειας και προστασίας κρίσιμων πληροφοριών απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις και κατανόηση των ιδιαίτερων προκλήσεων.

Εξίσου σημαντική είναι η ενδυνάμωση των επαγγελματιών και των πολιτών στους τομείς αυτούς. Στην υγεία, προγράμματα ενημέρωσης για ασθενείς, νοσηλευτικό προσωπικό και γιατρούς σχετικά με την αξία των συγκεντρωτικών δεδομένων για την έρευνα μπορούν να αυξήσουν τη συμμετοχή σε πρωτοβουλίες αλτρουισμού δεδομένων.

Στη δικαιοσύνη, hackathons με αντικείμενο την αξιοποίηση ανοικτών νομικών δεδομένων μπορούν να οδηγήσουν σε καινοτόμες εφαρμογές νομικής πληροφόρησης των πολιτών. Στον τομέα της ασφάλειας, διαγωνισμοί καινοτομίας για την ανάπτυξη λύσεων που αξιοποιούν ανοικτά δεδομένα για την πολιτική προστασία και τη διαχείριση κρίσεων μπορούν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων. Αυτές οι στοχευμένες δράσεις σε κρίσιμους τομείς θα μεγιστοποιήσουν τον αντίκτυπο της στρατηγικής για τα δεδομένα στην κοινωνική ευημερία και την ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών για το κοινωνικό σύνολο.

Για την επίτευξη των παραπάνω σκοπών είναι απαραίτητη η στελέχωση της δημόσιας διοίκησης και των αντίστοιχων υπηρεσιών που περιγράφονται στο νομοσχέδιο με ικανό αριθμό προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο θα υποστηρίζεται με όλα απαιτούμενα σύγχρονα μέσα εξαγωγής και ασφάλειας των δεδομένων.